

Respondent S:

Specifiekere vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep “jongeren met een etnisch achtergrond” voor u?
Onder de doelgroep “jongeren met een etnische achtergrond” versta ik dat de jongeren een andere cultuur hebben dan de Nederlandse. Deze jongeren zijn vooral opgevoed met de normen en waarden die gelden in hun eigen cultuur of land van afkomst.

2. Wat is uw mening over het systeemgericht werken?

Onder systeem verstand ik eerst alleen ‘het betrekken van het gezin’ in de hulpverlening. Later ben ik erachter gekomen dat onder het systeem ook bijv. school valt. Ik vind dat systeemgericht werken een goede uitkomst biedt als een jongere (bijv.) niet gemotiveerd is om hulpverlening te krijgen. Door het systeem hierbij te betrekken, kan de jongere op meerdere vlakken gemotiveerd en gecontroleerd worden.

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door de jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes?

De jongeren willen graag binnen schooltijd begeleiding ontvangen. Of na de laatste les zodat ze hierna alle tijd voor zichzelf hebben.

--

2. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

Sommige jongeren mogen hun slb-les uit om begeleiding te krijgen van Plusstudent. Ik kijk samen met jongeren of dit mogelijk is, maar plan de begeleiding anders in de pauze/een tussenuur in.

--

3. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

Bij de manier waarop ik het doe, is het vooral nodig om goed te communiceren met betrokkenen.

--

4. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Ik denk dat het belangrijk is om van tijd tot tijd (bijv. elke maand) een evaluatie te doen en toe vragen of de jongere zo ver is als hij/zij verwachtte te zijn.

--

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd hiermee te helpen. Mocht Plusstudent niet de uitkomst bieden (met behulp van een Pluscoach), dan wordt extra/ andere hulp ingeschakeld.

--

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Ik kijk vooral naar wat een jongere nodig heeft en vraag dan ook wat een jongere van mij verwacht in de begeleiding.

Wat zou de jongeren hierbij nodig kunnen hebben?

Nou ja, ik denk een luisterend oor en het gevoel van begrip.

Oke, duidelijk!

2. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

Bij de casussen die ik gekregen heb, heb ik de studenten aangeboden om samen te werken

met het formele netwerk (indien dit van toepassing is) om zo tot een plan te komen waar ik geen dubbele dingen doe.

En, helpt dat?

Jawel, ik maak er af en toe gebruik van.

Hoe doet u dat dan?

Ik maak een eigen plan en bespreek dit bijvoorbeeld met het onderwijsservice punt.

Ah, oke duidelijk.

Hoe wordt hierbij de jongere ondersteunt?

Ik probeer veel met hem te oefenen over wat wel lukt en te kijken waarin zijn motivatie ligt.

Oke, en hoe uit dit zich?

Ik probeer met de jongeren een gesprek te voeren en als ik merk dat het de andere kant op gaat, dan neem ik zelf de regie en praat over een ander onderwerp.

In welke mate wordt hij dan ondersteunt?

Ehm, hij is dan niet alleen en kan altijd bij ons terecht. Als hij niemand uit zijn omgeving heeft, dan heeft hij ons.

Oke, goed om te weten.

3. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Verslavingsproblematiek, borderline persoonlijkheidsstoornis en ADHD/ ADD

4. Op wat voor manier heeft u dit aangepakt binnen de begeleiding? Wat was uw methodische aanpak?

Ik heb samen met de jongere gekeken wat die van mij verwachtte, daarna heb ik contact gezocht met het formele netwerk om tot een plan van aanpak te komen.

Verschillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Nederlands, Marokkaans, Surinaams, Turks, Antilliaans en Afrikaans

2. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Nee

3. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

De omgang gaat bij mij eigenlijk natuurlijk.. Ik ben sinds de middelbare school gewend om met verschillende mensen van verschillende afkomst om te gaan. Daarbij speelt cultuur weinig rol in de begeleidingen bij mij. Tot nu toe is het genoeg geweest om te vragen wat anderen van mij verwachtten.

4. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnisch achtergrond en een jongere met een Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

Ja, jongeren met een etnisch achtergrond zijn gevoeliger heb ik gemerkt dan andere Nederlanders die ik begeleid.

Wat bedoel je hiermee?

Ik zie dat bv Marokkaanse meiden en Turkse meiden veel over hun gevoel praten en dat zij niet veel tegen hun ouders kunnen zeggen en dat zij het dan fijn vinden om bij ons te komen. Dit zie ik niet bij andere Nederlandse jongeren.

5. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

Vooral in de coronatijd merk ik dat familie voorop komt bij de jongeren. Zo besteden zij wel veel tijd aan school, maar komt dit altijd nadat zij familie geholpen hebben met boodschappen of andere zaken.

Ondersteuning netwerk:

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

Sommige jongeren hebben een klein netwerk dat bestaat uit gezin/ voogd, familie, vrienden, school en (eventueel) sport.

2. Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

Tijdens de kennismaking wordt gevraagd naar de gezinssituatie. Op dat moment krijg je al veel uit een student. Het ligt eraan welke vragen je stelt. Bijvoorbeeld: vragen aan de student wie zouden kunnen bijdragen aan de doelen die hij/zij wil behalen.

3. Is er contact met de omgeving van jongere/client?

Als daar vanuit de jongere behoefte is, is daar altijd wel ruimte voor.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan?

Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Zelf heb ik dit nog niet meegemaakt, maar zou waarschijnlijk in gesprek gaan met school (OSC/ slb'er). Verder vragen aan een Pluscoach hoe dit aangepakt kan worden.

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop teug te vallen?

Ligt aan de hulpvraag, maar bij bijv. een hulpvraag met betrekking tot taal zou het leuk zijn om een 'taalmaatje' of 'taalbuddy' aan te vragen.

Respondent I:

Specifiekere vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep “jongeren met een etnisch achtergrond” voor u?

Jongeren die kansen niet voor het oprapen hebben.

2. Wat is uw mening over het systeemgericht werken?

Ik ben van mening dat het een goede methodiek is, omdat je kijkt naar de directe omgeving van

het kind. Verder vind ik wel dat de methodiek niet helemaal water dicht is, omdat sommige mensen/ jongeren hebben immers niemand binnen hun systeem die kan en wil helpen en waarvan de jongere ook hulp accepteert. Daarom zijn ze in meeste gevallen bij jou terecht gekomen.

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door de jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes?

Ze willen zo snel mogelijk geholpen worden.

2. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

Deze kan niet altijd vervuld worden, omdat het vaak een lang traject betreft.

3. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

Maatwerk, iedere jongere is anders en moet je dus anders op anticiperen.

4. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Met doorvragen kun je achterhalen, wat iemand precies nodig heeft.

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

Ik kijk en observeer eerst wat er aan de hand kan zijn en stel in het begin algemene vragen en daarna stel ik vragen met betrekking tot school.

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Van een oplossingsgericht perspectief, je moet als hulpverlener op je handen doen. De jongere moet zelf kijken naar de behoeftes en hoe er vorm gegeven kan worden aan de ondersteuning. Ja kan hierin wel sturing bieden.

2. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

Ik denk dat dit per casus verschilt, iedereen is anders iedere casus is anders dus iedereen heeft ook

een andere werkwijze. Ik denk dat maatwerk het beste is in dit soort situaties. En in kaart brengen

wat er als, wat er al gedaan word etc een goed beeld krijgen van de (multi)problematiek.

3. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Autisme

4. Op wat voor manier heeft u dit aangepakt binnen de begeleiding? Wat was uw methodische aanpak?

Ik heb oplossingsgericht gewerkt.

Waarom niet systeemgericht?

Omdat ik dat niet echt nodig vond als het gaat om een hulpvraag over school en maak ik gebruik van motiverende gespreksvoering. Eigenlijk is het wel goed om ook systeemgericht te werken, maar heb hier niet echt vaak bij stilgestaan.

n.v.t.

Verschillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Syrische jongere en Nederlandse jongere.

2. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Ja, soms merk daarin inderdaad verschil. Soms komen de waarden en normen niet met elkaar overeen en dat hoeft ook niet om met elkaar overweg te kunnen of om de jongere de juiste ondersteuning te bieden.

3. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

Ik zie diversiteit als een verrijking voor onze maatschappij als een verrijking voor mij als persoon. Het belangrijkste is dat je elkaar respecteert. Leef en laat leven is mijn motto.

4. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnisch achtergrond en een jongere met een Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

Het enige verschil is de taalbarrière, de jongere die ik tot noch toe heb begeleid waren van Syrische kom af en spreken de Nederlandse taal nog niet. Wat ook niet gek is ze zijn nog maar vijf jaar in Nederland.

5. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

Zeker er zijn ook normen en waarden die overeenkomen met die van de jongeren. Ik vind respect naar de ander toe heel belangrijk en sommige jongeren van mij ook. Ik ben van mening dat waarden en normen gerelateerd zijn aan een persoon en niet aan een cultuur. Tuurlijk cultuur heeft hier invloed op, maar de maatschappij, je omgeving net zo.

Verschillende manieren van netwerkondersteuning:

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

Is per jongere verschillend. De een heeft een breed netwerk de ander weer niet.

2. Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

Door te vragen naar zijn netwerk en dit door hem op papier te zetten. De jongere mag helemaal zelf bepalen hoe hij/zij hier invulling aan wil geven.

3. Is er contact met de omgeving van jongere/client?

Ik heb één client waarbij ik ook contact heb met zijn moeder.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan? Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Dan kijk ik naar hoe het komt dat persoon in kwestie geen sociale contacten of netwerk heeft. En verbind hem met instanties die hem verder zouden helpen. Verder zou ik samen met de jongere kijken naar hoe we de sociale contacten en netwerk kunnen creëren.

Hoe wordt dit dan gedaan?

Ik stel vragen wie er in zijn leven zijn en hoe het komt dat er geen contact meer is.

Heb je daar een specifiek hulpmiddel voor?

Nee, maar zou wel fijn zijn als dat er zou komen, dan heb ik als begeleider een concreet middel voor het creëren van het netwerk.

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop teug te vallen?

De jongere heeft dan een instantie op terug te vallen.

3. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

Vragen aan de jongeren

Wat voor vragen zou er gesteld kunnen worden?

Vragen als omgeving en familie enzo.

Heb je daar richtlijnen of handvatten daarvoor?

Nee, maar het zou mooi zijn als dit er zou komen, voor alle collega's en begeleiders. Omdat we dan weten wat we precies kunnen vragen.

4. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

Dat zij hulp zullen tekortschieten, plusstudenten kunnen namelijk niet een heel netwerk opvangen.

Methodische wijze:

1. Van wat voor soort methodische wijze maakt de professional gebruik in de begeleiding? Oplossingsgerichte wijze.

2. Sluit deze methodische wijze aan bij de behoeftes van de client(jongeren)? Zo niet, hoe komt het?

Sluit goed aan, want de jongere hebben nog regie. En dit vinden zij fijn.

3. Naast het oplossingsgerichte werk, wordt vanuit de organisatie ook systeemgericht gewerkt.

Hoe uit "systeemgericht werken" in de begeleiding?

Ik vind dit best wel lastig omdat niet iedereen een netwerk heeft om op terug te vallen.

4. Indien er geen sprake is van het systeemgerichte methodiek, op wat voor manier kan dit gecombineerd worden met oplossingsgericht werken?

De jongere kan dan in zijn omgeving kijken in hoeverre hij/ zij zijn "probleem" kan oplossen.

5. Wat heeft de professional/ collega nodig om systeem gericht te kunnen werken? En hoe zal dit in de begeleidingen worden ingezet?

Inzicht van het systeem van jongere.

Respondent D:

Specifiekere vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep ‘jongeren met een etnisch achtergrond’ voor u?
Voor mij betekent het werken met diverse jongeren. Elke jongere heeft een andere achtergrond, dus andere normen en waarden dan de ander. Je probeert deze jongeren structuur te geven in het dagelijks leven, rust te brengen of iets anders wat te maken heeft met de hulpvraag. Je gaat hetzelfde te werk met de studenten, maar uiteindelijk verschillen de uitkomsten en toepassingen per jongere. Dit heeft te maken met wat zij zelf fijn vinden, wat bij hen past en hoe zij zelf omgaan met thema's binnen hun eigen cultuur en eigen omgang daarmee.

2. Wat is uw mening over het **stelselgericht werken?**

Ik vind het persoonlijk prettig. Hoe meer je trajecten hebt lopen met jongeren, hoe beter je wordt. Bijvoorbeeld bij de kennismakingsgesprekken kan je veel leren als je dit voor het eerst doet en na mate je dit vaker doet gaat het veel vlotter en beter. Je weet wat je vorige keren beter kon doen en wat wel werkte. **Wel is het zo dat elke student anders is, dus je kan niet alles op dezelfde manier doen.** Dat maakt het leuk. **Je kan niet altijd systematisch te werk gaan, maar je hebt wel een houvast voor als je ergens vastloopt.**

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door de jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes?

--

~~Uit mijn ervaring heb ik nog niet zo erg het idee dat zij deze aangeven. Van te voren vertel ik de procedure, maak ik afspraken en probeer ik deze altijd te laten bedenken door de jongere zelf. Alleen merk ik dat het hen nooit zoveel uitmaakt. Over het algemeen geven zij wel aan iets goed te vinden als ik een voorstel doe, maar hebben nooit echt een idee wat zij zelf willen. Als zij zelf met afspraken of andere aanvullingen komen dan is dat natuurlijk mooi. Dit gebeurt weleens, maar het houdt snel op.~~

2. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

Om aan de behoeften te voldoen geef ik altijd aan bij de jongere dat ik het heb gehoord. Aan het einde van het gesprek vat ik samen, zodat ik zelf weet of ik het goed heb begrepen en kan de jongere mij aanvullen waarbij dat nodig is. Verder handel ik ernaar waar de behoeften ligt. Wel laat ik blijken als een behoeften niet helemaal realistisch gemaakt kan worden. Bijvoorbeeld een student wou 2x per week met mij in gesprek gaan. Ik gaf aan dat dit lastig was, omdat ik zelf meerdere studenten begeleidt en daar ook tijd voor wil hebben. Wel geef ik aan dat het weleens kan gebeuren, maar niet wekelijks 2x een afspraak.

3. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

Ik vind het belangrijk omdat de jongeren te laten weten dat je hen heb gehoord. **Ik doe dit door samen te vatten en te checken, maar iemand anders kan het weer anders doe. Verder**

handel ik naar wat ik heb gehoord. Wel geef ik aan wanneer het niet realistisch is. Is het wel realistisch dan handel ik er naar.

4. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Doorvragen wanneer er meer vragen vanuit jezelf is, geen duidelijkheid of als er meer informatie uit moet komen. Verder kijk ik naar de houding van de jongere en spreek hem/haar hierop aan als er iets opvalt bij mij. En verder probeer ik een veilige sfeer te creëren door ook over mezelf te vertellen. Niet teveel, want uiteindelijk gaat het op de jongere.

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

Ik probeer zoveel mogelijk te vragen, zodat ik een duidelijk beeld kan schetsen van de problematiek. Daarbij probeer ik de vragen zo te sturen dat de jongere met andere inzichten naar de problematiek kijkt.

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Meeste vanuit de jongere, maar ook een beetje vanuit de coach. Het is allereerste belangrijk om in kaart te brengen wat de jongere fijn vindt en wat bij diegene past. De ondersteuning moet 'op maat' zijn voor de jongere die begeleid wordt. Wel is het de coach die er vorm aangeeft. Dus de coach past de ondersteuning aan op de jongere, maar zal ook een beetje aanpassen op zichzelf. Het is voor de coach belangrijk dat die goede ondersteuning kan bieden aan de jongere.

--

2. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

--

Door regelmatig contact te houden via Whatsapp, wekelijkse ondersteuning, desbetreffende informatie op te zoeken over de problematiek, methodes en oefeningen doen met de jongere. Opdrachten meegeven en bespreken bij de volgende afspraak.

--

3. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Voornamelijk plannen en organiseren.

4. Op wat voor manier heeft u dit aangepakt binnen de begeleiding? Wat was uw methodische aanpak?

Als eerst vraag ik de jongere meer te vertellen hierover, wat zij willen bereiken, hoe het er nu voor staat, hoe zij dit willen aanpakken en welke mogelijkheden zij hebben.

Verder heb ik hier informatie, methodes en oefeningen over het thema gezocht.

Verschillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Afrikaans, Surinaams en Nederlands

2. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Dat valt best mee. Het zijn vooral de persoonskenmerken van de persoon die verschillen. Ik vraag meestal over de familie en de familieleden zijn. Hieruit merk ik dat het dan puur vanuit de persoon is dat die zo handelt.

3. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

Goed. Ik merk af en toe wat verschil in gedrag.

4. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnisch achtergrond en een jongere met een

Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

~~De jongeren die ik op het moment begeleid merk ik nog geen verschillen.~~

5. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

Ja. Bij de meesten merk ik dat zij erg open zijn tegenover mij. Dat vind ik zelf ook fijn en dat werkt ook makkelijk. Verder, vooral in deze corona tijd, merk ik nog niet heel veel. De begeleidingen gaan wat stroever voordat er corona was.

Verschillende manieren van netwerkondersteuning:

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

Verschillend. Sommige jongeren hebben thuis, school, werk en stage waar zij netwerken hebben. Anderen hebben alleen 1 familielid en docenten. En weer anderen hebben alleen school, omdat thuis de taal niet machtig is.

2. Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

Ik vraag de jongeren naar hun thuis-, werk en schoolsituatie. Verder vraag ik bij wie zij nog meer, naast mij, terecht kunnen bij eventuele belemmeringen of vragen.

3. Is er contact met de omgeving van jongere/client?

Alleen met docenten of onderwijsservicecentrum heb ik zelf contact. Bij sommige aanmeldingen zijn emailadressen van de ouders bijgevoegd, maar dat meestal niet het geval.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan? Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Op het moment heb ik alleen contact met de desbetreffende onderwijsservicecentrum medewerker van de jongere.

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop teug te vallen?

~~Dat weet ik niet.~~

3. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

Meer de ouders er ook bij betrekken of de persoon die de zorg heeft over de jongere.

4. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

De jongere kan uitvallen op school, weinig tot geen motivatie krijgen om te werken aan de toekomst, idee hebben dat die het niet waard is voor de maatschappij en/of geen moeite doen voor iets of iemand.

Methodische wijze:

1. Van wat voor soort methodische wijze maakt de professional gebruik in de begeleiding?

Eerst kennismaken, hulpvraag uitvragen, nieuwsgierig zijn naar de jongere door veel te vragen en dan methodes en oefeningen laten doen op het thema die aanbod is.

2. Sluit deze methodische wijze aan bij de behoeftes van de client(jongeren)? Zo niet, hoe komt het?

Jawel, want je merkt dat de jongere meer gaat nadenken over de toekomst en het thema. De jongere wordt bewuster en krijgt een andere kijk op het thema.

3. Naast het oplossingsgerichte werk, wordt vanuit de organisatie ook systeemgericht gewerkt.

Hoe uit ‘‘systeemgericht werken’’ in de begeleiding?

Eerst kennismaken, hulpvraag uitvragen, nieuwsgierig zijn naar de jongere door veel te vragen en dan methodes en oefeningen laten doen op het thema die aanbod is.

4. Indien er geen sprake is van het systeemgerichte methodiek, op wat voor manier kan dit gecombineerd worden met oplossingsgericht werken?

--

5. Wat heeft de professional/ collega nodig om systeem gericht te kunnen werken? En hoe zal dit in de begeleidingen worden ingezet?

~~Van te voren is er al een opzet hoe je begint. Je begint altijd met een kennismakingsgesprek, het uitvragen van de hulpvraag en uitvragen van de huidige situatie op school en thuis. Dit kan de collega altijd als eerste doen.~~ Vervolgens is het van belang om te weten wat de hulpvraag precies is, dus het thema wat wordt behandeld. En ten slotte methodes en oefeningen die hierbij horen.

Respondent N:

Specifiekere vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep “jongeren met een etnisch achtergrond” voor u?

Jongeren met een allochtone achtergrond, die wellicht de Nederlandse taal niet als 1 e taal spreken en/of een andere taal naast Nederlands spreken.

2. Wat is uw mening over het systeemgericht werken?

Ik vind het een goede werkwijze, omdat je op die manier het gehele systeem van de cliënt betreft bij de hulpvraag. Cliënten bevinden zich in veel verschillende systemen op één dag, ik vind dus niet dat je deze van elkaar kan scheiden of enkel kan afbakenen tot ‘school’ bij de ondersteuning.

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door de jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes?

Dat zij geholpen willen worden met plannen en organiseren. Zij hebben veel aan hun hoofd en weten niet hoe zij dit zelf kunnen oppakken.

2. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

Door in de begeleiding hier samen aan te werken.

3. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

Goed luisteren naar wat zij van jou vragen en ook daadwerkelijk uitvoeren.

4. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Wanneer je merkt dat ze eigenlijk niet aan hun schoolwerk komen door invloeden buiten school. Dit kan soms de thuissituatie zijn o.i.d.

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

De gehele situatie wordt in kaart gebracht en op een rijtje gezet en er wordt gekeken waar het beste ondersteuning bij geboden kan worden.

Op wat voor manier?

Door te vragen naar familie en vrienden, maar ik heb geen specifieke hulpmiddel daarvoor.

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Aandacht voor de behoeftes zijn erg cruciaal, wanneer hier geen gehoor aan wordt gegeven voelt de student zich wellicht onbegrepen of niet gehoord.

2. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

Alles op een rijtje zetten en vragen wat de verwachtingen van de student t.o.v. de plusstudent zijn.

3. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Dat een student ongemotiveerd naar school gaat, naast school veel aan het werk is omdat zijn moeder een beroerte heeft gehad en niet in staat is om te werken.

Ook een perfectionistische student die veel tijd besteedt aan school en stage, maar waarvan de moeder veel aandacht en inspanning van haar vraagt. Nauwelijks tijd voor zichzelf om bij te komen.

4. Op wat voor manier heeft u dit aangepakt binnen de begeleiding? Wat was uw methodische aanpak?

Ik heb gevraagd wat zij van mijn ondersteuning verwachten en waar ik hen bij kan helpen.

Sommige situaties kan je niet veel aan veranderen, bijv. een zieke moeder. Dan help je ze daar waar dingen wel veranderbaar zijn.

Verschillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Nederlands, Yemen, verder weet ik het niet.

2. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Ja, meisje uit Yemen is erg gedreven en gefocust, heel toekomstgericht. De Nederlandse studenten die ik begeleid zijn ongemotiveerd en hebben een "ik zie het wel" attitude. Ik heb een warmere band met mijn student uit Yemen. Mijn Nederlandse studenten zijn zakelijker en laten op zich wachten.

3. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

Ik heb me er gewoon bij neergelegd en pas me aan op hun gedrag.

4. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnisch achtergrond en een jongere met een

Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

Ja, zie bovenstaand.

5. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

Elkaar respecteren, openheid naar elkaar.

Verschillende manieren van netwerkondersteuning

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

Schoolvrienden, collega's, gezin

2. Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

~~Ik doe dat door gesprekken en zelf tijdens het gesprek te herhalen wat ik heb begrepen.~~

3. Is er contact met de omgeving van jongere/client?

Nee, bij mij niet.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan?

Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Weet ik niet, ik heb hier niet mee te maken gehad. Wellicht overleg met slber en osc medewerker voor suggesties tot verbetering.

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop teug te vallen?

Weet ik niet (zie vraag 1)

3. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

Naschoolse activiteiten aanbieden, workshops aanbieden waar studenten zich voor kunnen aanmelden.

4. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

eenzaamheid, het gevoel hebben dat je er alleen voor staat, problemen in je eentje moeten zien op te lossen. Demotivatie.

Methodische wijze:

1. Van wat voor soort methodische wijze maakt de professional gebruik in de begeleiding?

oplossingsgericht werken, samenwerking.

2. Sluit deze methodische wijze aan bij de behoeftes van de client(jongeren)? Zo niet, hoe komt het?

Ja.

3. Naast het oplossingsgerichte werk, wordt vanuit de organisatie ook systeemgericht gewerkt.

Hoe uit "systeemgericht werken" in de begeleiding?

Ik vind dat systeemgericht werken nauwelijks tot niet voorkomt in de begeleiding.

4. Indien er geen sprake is van het systeemgerichte methodiek, op wat voor manier kan dit gecombineerd worden met oplossingsgericht werken?

de doelen die worden gesteld tijdens de begeleiding, ook in andere systemen aan werken

indien mogelijk.

5. Wat heeft de professional/ collega nodig om systeem gericht te kunnen werken? En hoe zal dit in de begeleidingen worden ingezet?

Trainingen over systeemgericht werken, intensief contact onderhouden met het systeem, frequent overleggen.

Respondent E:

Specifiekere vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep "jongeren met een etnisch achtergrond" voor u?

Jongeren met een etnische achtergrond betekend voor mij dat een jongere wel een Nederlandse nationaliteit heeft en bijvoorbeeld wel of niet is geboren in Nederland maar dat hij of zij thuis een andere cultuur heeft.

2. Wat is uw mening over het systeemgericht werken?

Ik denk dat systeemgericht werken heel goed kan zijn mits de omgeving daar ook voor openstaat.

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door de jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes?

Vaak wordt er aangegeven dat een jongere wil werken aan het plannen en organiseren van de schooltaken. Ze weten daarbij naar mijn ervaring niet vaak goed hoe ze dit willen aanpakken en zijn wel afwachtend.

2. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

Deze behoeftes worden vervuld door met de jongere te kijken naar wat ze nodig hebben om dit met behulp te kunnen organiseren en plannen. Ik kan wel alles voor ze voorkauwen maar het is de bedoeling dat ze met ondersteuning van mij zelf opzoek gaan naar oplossingen en deze ook zelf bedenken. Daar leer je namelijk het meest van.

3. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

Handvatten voor bepaalde hulpvragen en zouden wel fijn zijn. Het is fijn als de jongeren zelf manier bedenkt maar soms is het ook fijn om een methodiek aan te kunnen bieden.

4. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Ik merk dat altijd heel snel al. De één wil namelijk al meer praten en is gelijk al meer open en heeft dus meer behoefte aan bevestiging en een luisterend oor, waar de ander vaak goed aangeeft wat hij of zij wil en heel praktisch aan de slag wil gaan.

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

Het is soms wel lastig om te bepalen wat voor problematiek iemand precies heeft en waar dit allemaal vanaf hangt aangezien we soms alleen maar hele specifieke hulpvragen hebben en soms er ook word aangegeven dat een jongere er alleen komt voor het plannen en organiseren en iet zozeer

om over andere dingen te praten. Het is dan ook moeilijk meerdere problematiek in kaart te brengen.

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Natuurlijk vanuit het perspectief van de jongere. De jongere staat in principe centraal en bepaalt hoe hij de hulp wil hebben. Ik kan zelf wel met allerlei dingen aankomen maar het draait niet om mij maar om de jongere.

2. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

Door te kijken of je maatwerk kan leveren. Bij alle jongeren die ik begeleid kijk ik specifiek naar wat hij of zij nodig heeft.

3. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Moeite met meekomen op school op sociaal vlak, ziekte bij de ouders en laag zelfvertrouwen.

4. Op wat voor manier heeft u dit aangepakt binnen de begeleiding? Wat was uw methodische aanpak?

Vanuit toegepaste psychologie heb ik meerdere methodieken die de kwaliteiten, talenten en het zelfinzicht van de jongere stimuleren. Zelfinzicht voor het sociale probleem en problemen voorzien in sociale situaties en hoe de jongere daar zelf instaat en mee omgaat. Maar ook wie ben ik, wat wil ik en hoe ga ik met stress om.

Verschillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Twee jongeren die ik begeleid zijn Nederlands en twee jongeren die ik begeleid zijn Marokkaans.

2. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Ik merk wel verschillen maar weet niet of ik die kan koppelen aan verschillend zijn als persoon of verschillend zijn in culturen.

3. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

Met alle verschillen probeer ik wel bij mezelf te blijven maar toch ook wel mee te bewegen met de jongere.

4. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnisch achtergrond en een jongere met een Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

Ik merk wel dat jongeren met een etnische achtergrond wat moeilijker te bereiken zijn.

Hoe komt dat?

Geen idee, denk dat zij het lastig vinden om over hun gevoel of hulpvraag te praten?

Komt alleen voor bij deze jongeren met een etnische achtergrond?

Ja, ik heb dat wel opgemerkt de laatste paar weken.

Oke, duidelijk.

5. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

~~Ik denk dat we allemaal delen dat we graag naar de toekomst willen kijken en samen willen groeien.~~

Verschillende manieren van netwerkondersteuning:

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

Vaak hebben de jongeren school waar ze op terug kunnen vallen, vrienden en hun familie. In mijn begeleidingen heb ik het niet zien terugkomen, maar mijn jongeren kunnen ook niet veel over hun situatie praten, daarom komen zij naar ons.

Hoe voelt dat voor jou?

Vind het jammer om te bedenken dat zij thuis niemand hebben om op terug te vallen.

Oke, dan gaan we verder met de volgende vragen over het netwerk.

Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

Door veel vragen te stellen over de omgeving en over activiteiten die de jongere onderneemt.

3. Is er contact met de omgeving van jongere/client?

Nee alleen met de doorverwijzers.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan?

Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Er is niet echt een hulpmiddel, maar ik vraag altijd door over hun omgeving en vriend.

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop teug te vallen?

Geen verbetering.

3. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

Eventueel ouders erbij betrokken door middel van school en oudergesprekken. Maar denk niet dat mijn jongeren daarop zitten te wachten. Denk dat het wel handig zou zijn om tools te hebben om het netwerk meer inzicht te krijgen in het netwerk van de jongeren.

4. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

Dat als de plusstudent wegvalt de jongere helemaal niemand heeft.

Methodische wijze:

1. Van wat voor soort methodische wijze maakt de professional gebruik in de begeleiding?

Positieve psychologie, krachtgericht coachen en oplossingsgericht te werk gaan.

2. Sluit deze methodische wijze aan bij de behoeftes van de client(jongeren)? Zo niet, hoe komt het?

Ja want ik kijk eerst naar wat de jongere nodig heeft en daarna bepaal ik de aanpak en ik doe het altijd in overleg.

3. Naast het oplossingsgerichte werk, wordt vanuit de organisatie ook systeemgericht gewerkt.

Hoe uit "systeemgericht werken" in de begeleiding?

Als plusstudent werken wij niet echt systeemgericht.

Hoe komt dat?

Ik denk dat er meer wordt gekeken naar hoe je de situatie kan oplossen van de jongeren maar wordt niet zoveel over de omgeving gevraagd.

4. Indien er geen sprake is van het systeemgerichte methodiek, op wat voor manier kan dit gecombineerd worden met oplossingsgericht werken?

Misschien hulpbronnen uit de omgeving versterken en inschakelen door middel van de jongere zelf hierop te coachen.

5. Wat heeft de professional/ collega nodig om systeem gericht te kunnen werken? En hoe zal dit in de begeleidingen worden ingezet?

Handvatten vanuit de organisatie.

Respondent As:

Specifiekere vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep "jongeren met een etnisch achtergrond" voor u?

Jongeren die geboren zijn in een ander land of ouders hebben die geboren zijn in een ander land.

2. Wat is uw mening over het systeemgericht werken?

Duidelijk en heel werkzaam. Je kijkt hierbij naar de client zelf en dat is in sommige gevallen belangrijk.

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door de jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes?

Dat ze graag "**gecontroleerd**" willen worden. Dus deadlines opstellen, appjes sturen of het gelukt is etc. Zo houden ze zich sneller aan de afspraken.

2. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

~~Ik doe dit dan ook altijd. Wij stellen samen deadlines op, ik vraag zo nu en dan hoe het ermee gaat en dat werkt altijd wel.~~

3. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

Doorzettingsvermogen en motivatie.

4. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Door open vragen te stellen, de situatie in kaart te brengen en vragen naar de behoeftes.

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

Vanuit mijn optiek? Ik probeer eerst **een goede band op te bouwen met de student**, zodat er **vertrouwen is vanuit beide kanten**. Vanuit daar kun je een **goede hulpverleningstraject** starten en kijken wat de student vanuit jouw kant nodig heeft.

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Vanuit het **perspectief van de jongere zelf**, het ligt aan hem/haar hoe de begeleiding wordt ingevuld.

2. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

Door een vertrouwensband op te bouwen en goed contact te onderhouden.

3. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Thuisproblemen, schoolproblemen en gezondheidsproblemen.

4. Op wat voor manier heeft u dit aangepakt binnen de begeleiding? Wat was uw methodische aanpak?

Ik heb op dat moment de oplossingsgerichte aanpak gehanteerd.

Verschillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Voornamelijk Syrisch, Arabisch en Eritrees

2. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Ik ben zelf Marokkaans/islamitisch opgevoed en veel van deze studenten zijn ook islamitisch, dus ik zie veel overeenkomsten.

3. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

Aanpassen natuurlijk en voornamelijk ervan leren.

4. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnisch achtergrond en een jongere met een Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

Ja zeker, de jongeren met een Nederlandse cultuur zijn vaak wat 'serieuzer' en 'zakelijker'.

Die zou mij bijvoorbeeld in het weekend of in de avond laat niet snel een bericht sturen.

Terwijl ik vaker bij jongeren met een etnische achtergrond zie dat ze toch meer een vriendschappelijke band aangaan, waarbij ze ook meer emotie tonen.

5. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

Ja, ze houden zich aan de afspraken.

Verschillende manieren van netwerkondersteuning:

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

Heel verschillend, sommige zijn alleen naar Nederland gevlucht, dus een netwerk is er niet

echt.

2. Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

Ik vraag altijd naar de huidige thuis situatie en hoe zij in Nederland terecht zijn gekomen.

3. Is er contact met de omgeving van jongere/client?

Op mijn locatie, wal Dorpstraat, wordt dat voornamelijk gedaan door de zorg coördinatoren/decanen/leraren.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan?

Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Ik probeer de jongere te helpen door opzoek te gaan naar sociale contacten. Denk hierbij aan bijvoorbeeld hobby's die hij/zij heeft en daar op in te spelen. Bijv. aanmelden bij een clubhuis.

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop teug te vallen?

De jongeren waar ik mee werk hebben vaak geen stabiel netwerk. De ouders wonen vaak nog in land van herkomst, zijn gescheiden of hebben geen contact. Dus de jongeren zijn hier meestal wel aan gewend. Ik laat zo het netwerk achterwege en focus op de jongere zelf.

3. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

De jongeren bijvoorbeeld een organogram te laten maken.

4. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

Als wij wegvallen, dan ontstaat er paniek en verwarring en dat moeten we niet hebben.

Methodische wijze:

1. Van wat voor soort methodische wijze maakt de professional gebruik in de begeleiding?

Oplossingsgericht, systeemgericht, planmatig werken

2. Sluit deze methodische wijze aan bij de behoeftes van de client(jongeren)? Zo niet, hoe komt het?

Ik vind ze allemaal wel passen bij de begeleiding. Het is maar net wat voor hulpvraag je hebt

en daarop pas je het aan.

3. Naast het oplossingsgerichte werk, wordt vanuit de organisatie ook systeemgericht gewerkt.

Hoe uit "systeemgericht werken" in de begeleiding?

Hierbij kijk je dus niet naar de mensen om de jongere heen, maar focus je je echt alleen op de jongere zelf, het is cliëntgericht.

4. Indien er geen sprake is van het systeemgerichte methodiek, op wat voor manier kan dit gecombineerd worden met oplossingsgericht werken?

Ik heb niet echt een idee hoe ik dat moet doen. Ik denk dat ik doorvraag over de situatie en samen met de client met ideeën kom.

5. Wat heeft de professional/ collega nodig om systeem gericht te kunnen werken? En hoe zal dit in de begeleidingen worden ingezet?

~~Extra inzet van de client. De client moet het zelf doen, samen met jou. Dit betekent ook dat je als plusstudent extra je best moet doen.~~

Respondent jongere (Leiden)

Jongeren met een etnische achtergrond:

1. Waar hebben jullie behoefte aan in de ondersteuning omtrent jullie problematiek?

Begrip, vertrouwen en motivatie.

Zie je dat ook in de begeleidingen gebeuren?

Jawel, wel in de begeleidingen.

2. Wat verwacht je van de professional binnen de begeleiding?

Dat ik het uiteindelijk zelf kan doen.

Wat zelf kan doen?

Mijn eigen problemen kan oplossen zodat ik niemand meer om hulp hoeft te vragen.

En om wat voor soort problemen gaat het dan, als ik vragen mag?

Dit gaat om problemen met huiswerk maar ik heb zelf ook veel taken thuis die ik moet doen. Deze taken wil ik niet altijd doen, maar het moet gebeuren.

Van wie moet dit gebeuren?

Van mijn ouders. Zij zijn best wel streng en mag vaak niet alleen buiten zijn, terwijl ik dat wel wil. Soms doe ik het stiekem, maar dit vind ik ook niet leuk om te doen want dan weet ik dat ze boos worden.

Naar wie ga je dan naartoe?

Naar een plusstudent of ik krop mijn gevoelens op en dan gaat het alweer. Ik heb niet echt veel vrienden en aan school wil ik al helemaal niets vertellen.

Oke, ik kan je goed begrijpen.

3. Heb je zelf (eigen) netwerk om op terug te vallen, behalve de plusstudenten? Zo niet, hoe kan de professional hiervoor zorgen dat je deze toch ontvangt?

Ik heb geen andere vrienden of familie. Mijn familie woont niet in Nederland. Ik ben hier alleen met mijn ouders. Ik denk dat de plusstudent mij goed kan helpen als er naar mij wordt geluisterd en advies kan geven. Misschien een vereniging of hobby samen zoeken, zodat ik meer mensen om mij heen heb?

4. Bij wie kan je nog meer terecht naast plusstudenten omtrent jouw problematiek?

Klasgenoten en leraren. Maar ik ga niet naar hun, want ik wil mijn problemen niet hun probleem maken. Ik wil ook niet dat zij weten dat ik het vaak moeilijk heb. Ik praat liever met een persoon die niet veel met school te maken heeft.

Toch goed dat je aangeeft dat je liever een ander persoon hebt om mee te kunnen praten.

4. Wat vind je ervan om geen (eigen) netwerk te hebben op wie je terug kan vallen? Hoe zou jij dit in de begeleiding (en) en in de toekomst terug willen zien?

Het is jammer, maar niet veel aan te doen. Ik ben het al gewend om alles zelf te doen. Misschien voor in de toekomst meer activiteiten voor jongeren organiseren die hetzelfde probleem hebben.

5. Is er sprake van wederzijdse begrip in de begeleidingen? Zo ja, op wat voor momenten?

Jawel, op momenten dat er afspraken worden gemaakt, of als er over persoonlijke dingen wordt gepraat.

6. Zijn er duidelijke afspraken gemaakt betreft begeleidingen en hoe wordt hiermee omgegaan?

Ja, we stellen altijd afspraken op, soms dwalen wij af van ons gesprek maar dit vind ik niet erg. Ik kan altijd wel terecht bij mijn begeleider.

Dat is heel mooi om te horen.

Respondent A:

Specifieke vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep “jongeren met een etnisch achtergrond” voor u?

Jongeren met een etnisch achtergrond vind ik interessant om mee te werken. Elk student is uniek en anders op zijn/haar eigen manier. Ik vind het mooi om te ontdekken wie de student nou echt is en ook is het leuk om meer te weten over de achtergrond/ waar zij vandaan komen. Het is als begeleider wel nodig om te beschikken over interculturele vaardigheden om de begeleidingstraject goed te laten verlopen.

2. Wat is uw mening over het systeemgericht werken?

Systeemgericht werken is een must. Om de student zo goed mogelijk te helpen is het belangrijk om de directe omgeving ook te leren kennen en op de hoogte te stellen van wat er speelt. Bijv. bij thuissituaties kunnen de ouders ook wat betekenen voor de jongere. Je gaat als het ware samenwerken met de directe omgeving om de jongere zo goed mogelijk te begeleiden.

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door de jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes?

Jongeren vinden het vaak fijn om ook de plusstudent beter te leren kennen zodat er een vertrouwenssfeer ontstaat en ze meer kwijt kunnen. Zij durven dan meer zichzelf te zijn.

3. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

Vaak begin ik de eerste paar ontmoetingen met kennismakingsspelletjes als bijvoorbeeld de pickwick thee

vragen –spel. Hierdoor kunnen wij elkaar beter leren kennen op een speelse wijze. Zonder dat je het in

de gaten hebt begint er al een band te ontstaan.

4. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

De juiste benadering is belangrijk bij iedere student. Zoals ik eerder al heb gezegd is elk individu anders

en uniek. Het is aan jou als plusstudent om daar mee om te kunnen gaan en je aan te kunnen passen aan een student. Sommige studenten hebben bijvoorbeeld een voorzichtige benadering nodig, terwijl andere wel een wat spontanere/motiverende benadering nodig hebben.

5. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Je kan het aan veel dingen opmerken. Denk bijvoorbeeld aan de vraag achter de vraag. Meestal kom je daar achter door in gesprek te gaan met de student en door te vragen op belangrijke zaken om zo meer te weten te komen. Je merkt het ook aan gezichtsmimiek en lichaamshouding of een persoon meer gesloten of open is. Verder is het ook aanvoelen wat voor energie de student afgeeft en hoe jij je daarbij voelt. Het is dus goed opletten en nog belangrijker heel goed luisteren.

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

Samen met de student wordt er gekeken naar wat nou de situatie is. Mocht het iets zijn wat niet ernstig is, dan kan jij met de student samen zoeken naar een oplossing. Mocht het probleem groter en langdurig zijn dan moet er ook in samenwerking met het gezin en docenten gekeken worden naar de juiste stappen.

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Vanuit het perspectief van de student.

2. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

De plusstudent doet onderzoek naar wat de problematiek nou daadwerkelijk inhoud, en wat het met eenpersoon kan doen. Op die manier weet de plusstudent waar hij mee te maken heeft en kunnen er verdere stappen volgen.

2. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Ik loop inmiddels 2 jaar stage bij Plusgroep en ben dus veel verschillende problematiek tegengekomen. Ik heb vluchtelingen begeleidt die bijvoorbeeld niet wisten hoe zij hun aanvullende beurs moesten aanvragen en waar ze nou allemaal recht op hebben. Ze spraken de taal ook niet goed dus af en toe gebruikte wij ook gebarentaal om elkaar te begrijpen. Ook heb ik bijvoorbeeld een jongen van 14 begeleidt met een gameverslaving en het was aan mij de taak om samen met hem op zoek te gaan naar een nieuwe hobby. Uiteindelijk zijn we erachter gekomen dat hij badmintonnen heel leuk vindt.

4. Op wat voor manier heeft u dit aangepakt binnen de begeleiding? Wat was uw methodische aanpak?

Zoals ik hierboven al heb gezegd, sprak ik met gebarentaal met de vluchtelingen. Zelf spreek ik Arabisch, af en toe sprak ik dan in het Arabisch met de vluchtelingen. Dit vonden zij heel fijn en vertrouwd en op die manier kon ik beter begrijpen wat hun hulpvraag was. Met het jongetje van 14 heb ik eerst de tijd genomen om een vertrouwensband op te bouwen omdat hij in het begin nogal gesloten was. Het was in het begin lastig om met hem te communiceren, maar naar mate de tijd zijn wij goede vrienden geworden en keek hij uit naar de begeleiding.

Verskillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Ik heb met veel verschillende mensen gewerkt. Een paar voorbeelden zijn: Eritrea, Syrië, Marokko, Turkije, Nederland en China.

2. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Ja het is af en toe wel te merken. Met het jongetje uit China was het bijvoorbeeld zo dat hij van zijn ouders moslims niet mag vertrouwen. Ik zelf ben een moslima dus dat was wel een interessante situatie.

3. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

Dit is het zelfde jongetje met de gameverslaving waarmee ik uiteindelijk een hele goede band heb gekregen. Wat er is gebeurd is dat hij mij heeft leren kennen en hij mij toch wel vertrouwd. Hij zei later ook dat hij niet zoals zijn vader denkt en dat hij me niet het gevoel wilde geven dat hij niet door mij begeleid zou worden want dat wilt hij wel. Dat vond ik heel mooi om te horen dat ondanks de vooroordelen die er soms zijn, wij alsnog hebben bewezen dat het wel samen gaat als je ervoor open staat.

4. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnische achtergrond en een jongere met een Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

Ja, het is mij opgevallen dat het makkelijker is om in contact te komen met de ouders met Nederlandse achtergrond dan andere. Bij de jongen uit China was het namelijk zo dat ik twee keer een afspraak had gemaakt om zijn ouders te ontmoeten, maar dat is uiteindelijk nooit doorgegaan.

5. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

Ja, de overeenkomsten zijn dat zij gewoon student en jong zijn. Ze willen allemaal het beste halen uit hun periode op school en willen iets moois maken van hun toekomst.

Verskillende manieren van netwerkondersteuning:

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

School, docenten, sport, vrienden, familie en gezin.

2. Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

Doormiddel van gespreksvoering erachter komen wie de contacten zijn van de student en op die manier voor jezelf de sociaal netwerk in kaart te brengen door het op te schrijven.

3. Is er contact met de omgeving van jongere/cliënt?

Dit is niet altijd het geval. Het ligt aan de leeftijd en hulpvraag van de student. Ik begeleid nog een andere jongeren die weinig tot geen contacten buiten zijn ouders om heeft.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan?

Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Dan wordt er meestal contact gehouden met de docent of zorg coördinator die de student heeft aangemeld.

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop terug te vallen?

De plusstudent maakt duidelijk dat de jongere ook de plusstudent mag benaderen en hen daarbij het gevoel geven dat zij er niet alleen voor staan.

3. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

Een sociogram bijvoorbeeld.

4. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

Dat de student gehecht raakt aan de plusstudent en dat het lastig wordt om de traject af te sluiten.

Methodische wijze:

1. Van wat voor soort methodische wijze maakt de professional gebruik in de begeleiding?

Er worden verschillende methodieken gebruikt tijdens de begeleiding. Denk aan oplossingsgericht werken, motiverende gespreksvoering, systeem gericht werken, ervaringsgericht werken etc.

2. Sluit deze methodische wijze aan bij de behoeftes van de cliënt(jongeren)? Zo niet, hoe komt het?

Ja.

3. Naast het oplossingsgerichte werk, wordt vanuit de organisatie ook systeemgericht gewerkt.

Hoe uit "systeemgericht werken" in de begeleiding?

Er wordt gevraagd naar de ouders en achtergronden van hun, zoals werk en inkomen. Verder niet echt veel nagevraagd over het systeem.

4. Indien er geen sprake is van het systeemgerichte methodiek, op wat voor manier kan dit gecombineerd worden met oplossingsgericht werken?

Samen met de student kijken naar **de positieve dingen**, en de **dingen waar je wel mee verder kan**.

5. Wat heeft de professional/ collega nodig om systeem gericht te kunnen werken? En hoe zal dit in de begeleidingen worden ingezet?

Een overzicht van het netwerk van de student. De plusstudent werkt dan namelijk niet alleen met het individu maar met het gehele systeem waarvan hij deel uitmaakt.

Respondent L:

Specifiekere vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep “jongeren met een etnisch achtergrond” voor u?

Alle jongeren die ouders hebben die in een ander land zijn geboren en getogen. Die vervolgens naar Nederland zijn gekomen voor een beter bestaan. De jongeren zijn in NL geboren/getogen, maar beginnen langzaam maar zeker zichzelf te integreren in NL cultuur

2. Wat is uw mening over het systeemgericht werken?

Het biedt houvast en structuur voor alle medewerkers binnen een instantie. Aangezien de medewerkers in staat zijn om de behoeftes van de jongeren te pijlen, is het wel handig indien die medewerkers hun eigen capaciteiten kan toevoegen aan het systeemgericht werken.

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door de jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes?

Luisterend oor, huisvesting, huiswerkbegeleiding, cv schrijven, uitspraak slb'er en intern-zorgspecialist om te draaien.

2. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

Aan de hand van 1-op-1 gesprekken met de jongeren/slb'er/docenten/ school hulpverleners

3. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

Motivatie van de jongeren, een vertrouwensrelatie tussen jongere en begeleider, goede samenwerking begeleider met andere hulpverleners binnen de instantie

4. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Doorvragen, luisteren naar de verhaal van de jongere, samenvatten en checken indien je de jongere goed heb begrepen. En als hulpverlener als ik iets niet snap of iets is onduidelijk, vraag de jongere om het te verklaren, in plaats van mijn eigen interpretatie toe te voegen.

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

Persoonlijk ben ik zelf “allochtoon” en ik kijk naar de culturele aspecten van hoe mensen uit dat cultuur naar “het probleem” kijken en probeer empathie te tonen. Als ik te “zwart- wit” naar een probleem kijk of te veel naar “het probleem” kijk vanuit mijn eigen referentiekader, kan het zijn dat

ik de jongere bepaalde oplossingen biedt, die hij/zij niet van toegevoegde waarde gaat ervaren. Ik vraag de jongere ook "hoe ziet jouw ideale oplossing eruit?" Wat heb je nodig om dit te bereiken? En ik zoek naar hoe ik degene daarin kan ondersteunen. Ik vind dat het belangrijk is om rekening te houden, dat iedereen z'n denkvermogen en inbeeldingskracht anders is.

~~Degene die "het probleem" ervaart, vind ik meer geschikt om een oplossing te laten bedenken. Hij/zij heeft een beeld van zijn/haar eigen capaciteiten en op basis van die capaciteiten, wordt er oplossing bedacht die de jongere instaat is om ook uit te voeren. Op het moment dat een jongere zelf iets heeft bedacht, is de kans groter dat hij/zij het ook gaat implementeren. In plaats van "dit heeft een vreemde mens bedacht die de consequenties van de aangeboden oplossing niet moet ervaren.~~

~~En ik als een getrainde/opgeleide hulpverlener heb als taak om de jongere te laten denken. Aan de hand van mijn motiverende gespreksvoering/doorvragen, kan ik iemand impliciet stimuleren naar oplossingen.~~

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Ik kijk vanuit een perspectief van hulpverlener. Ik vraag naar de hulpvraag en kijk in hoeverre ik degene kan begeleiden/ondersteunen

2. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

Ik hou rekening met de Intern-zorgspecialisten die een jongere kan begeleiden en indien nodig doorverwijzen naar de schoolmaatschappelijke werkster. De schoolmaatschappelijke werkster kan indien nodig doorverwijzen naar instanties buiten school.

3. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Schulden, conflicten met docenten, conflicten met school die geen docenten heeft om les te geven, maar wel hoge eisen hebben ten opzichte van de leerlingen. Huisvesting, eetstoornissen, automutilatie, persoonlijkheidsstoornissen, geen bidruimte voor studenten die willen bidden, cultuurverschillen/conflicten tussen docenten en leerlingen. Bijv een directeur die een jongen ziet bidden in de w.c en zegt tegen de leerling dat het niet toegestaan is om op school te bidden, terwijl het wettelijk niet verboden is. Demotiverende uitspraken van docenten tegenover leerlingen.

4. Op wat voor manier heeft u dit aangepakt binnen de begeleiding? Wat was uw

methodische aanpak?

❓ Vragen aan de studenten wat hun hulpvraag is

❓ Vraag aan de studenten hoe komt het dat hij/zij deze hulpvraag heeft

Afhankelijk van de hulpvraag een planning maken voor onze begeleidingstraject/ indien ik geen duidelijk antwoord kan geven over de hulpvraag, zeg ik tegen degene dat ik het even gaat navragen bij collega's/ hulpverlener van de school. Het was echt verschillend per hulpvraag, want elk student had een unieke situatie. Mijn manier om verschillende onderwerpen bespreekbaar te maken, was het aanpassen van de masterclasses, waardoor ik een groep leerlingen tegelijkertijd kon spreken. Mijn variatie van masterclass hield in: icebreakers, debates, krantenartikelen, rollen spelen. Ik gebruikte de masterclasses als een goede werving moment om na te gaan wat de studenten dwars zaten en in hun weg stonden om hun studie soepel te verlopen.

Verschillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Alles dat je kan bedenken, gedurende mijn stage periode heb ik geen enkel "autochtone hollandse" studenten begeleidt. De afkomst waren Marokkaans, Turks, Surinaams, Iraq, Eritrea, New Zealand, Antilliaans, Portugees, Guinea, Poland, Saudi Arabia.

2. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Ik ben zelf Antilliaans, dus ik kon mijzelf herkennen in de normen en waarden van de studenten. Ik merkte grote verschillen tussen de autochtone docenten/ hulpverleners. Wat ik heb vernomen van de studenten houdt in dat de docenten een vertekend beeld hebben van de studenten. De studenten zijn van mening dat de docenten denken dat ze "kleine kinderen zijn" niks buiten school te doen hebben. En wat ik heb vernomen van de docenten houdt in dat de studenten te mondig zijn en vertonen geen respect voor "autoriteit". Ik was er zelf bij toen een SLB'er de studenten van zijn mentor klas ging aanspreken over hoe de studenten over een Nederlands docent gingen praten. De slb'er heeft een app-group met zijn mentor klas en de studenten gingen hun frustraties uiten over de Nederlandse docent. De slb'er ging de klas niet vragen van "waar komt jullie frustratie vandaan?" Hij ging hun "meteen op hun plek zetten" en zei: "het blijft mijn collega en jullie gaan niet zo over mijn collega praten. Uit mijn ervaring met de mentor klas en de Nederlands docent, indien je de studenten de ruimte geeft om hun frustraties uit te spreken en als slb'er je die frustraties noteert en bespreekbaar maakt met de Nederlandse docent; zou de studenten in de toekomst respectvoller omgaan met de slb'er en Nederlandse student. Er is een docent "omgangskunde" en uit mijn ervaring de docenten moeten deze vak ook volgen, niet alleen de studenten. Sommige docenten missen een "menselijke touch". Op het moment dat iemand

als hulpverlener/ docent aanneemt dat "ik ben hoger/beter" dan de studenten, klappen de studenten dicht en worden ze rebels.

Ik denk dat docenten/hulpverleners nemen een rol aan en gaan onbewust een bepaalde houding aannemen dat een beetje "autoritair" is en dat reageren de studenten heel negatief erop. Uit mijn eigen ervaring had ik een houding van "ik heb niet alle antwoorden, maar ik ga mijn best doen om jou het gevoel te geven dat je gehoord bent, dat je mening waarde heeft en dat ik mijn best doet om

gezamenlijk met de studenten tot oplossingen te komen.

Ik merk dat er te veel over de studenten werd gesproken en niet genoeg met de studenten werd gesproken. Op het moment dat docenten/hulpverleners empathisch aan de slag gaan, kunnen ze een heel eind komen. Begrip tonen en hebben voor een ander cultuur/ situatie, kom je een heel eind mee.

3. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

Ik stel heel veel vragen over hun cultuur om te kunnen peilen welke oplossingen van toepassing kunnen zijn. Bijv als een jongen met een moslim achtergrond naar mij toekomt en hij zegt tegen mij “ik denk dat ik jongens leuk vind, maar ik wil dit niet, het mag niet van mijn geloof”. Hou ik rekening hiermee. “Ga lekker experimenteren” is een te westers aanpak. Ik moet zijn referentiekader respecteren.

4. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnisch achtergrond en een jongere met een Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

Ik heb stage gelopen zowel in Leiden en in Den Haag en de doelgroepen waren bijna hetzelfde maar de hulpvragen liepen uit elkaar. Namelijk bij Leiden hadden studenten hun hulpvraag met taalondersteuning en dat een student vond het spannen om voor het eerst alleen te gaan sporten.

Ik had weinig affiniteit met deze hulpvragen, stuur mij naar de ghetto, want ik heb hun huidige situatie overleefd. Ik heb die empathische vermogen meegekregen, want ik heb het zelf ervaren.

Ik denk wanneer je naar etnische achtergronden gaat kijken moet je ook omgevingsfactoren meerekenen. Bijv autochtone buurten zijn 100% verschillende van de ghetto met de toko's en “straatleven”. Wat voor de een normaal is, is voor de ander heel apart en vreemd.

Ik denk hoe goed bedoeld het is, Nederlandse mensen zullen de referentiekader van culturen nooit snappen die hun land voorgoed moesten verlaten voor een beter bestaan. If you know, you know.

Empathie is key. En dat is lastig, empathische vermogen; ik weet niet als het een aangeboren of aangeleerd eigenschap is, maar op het moment dat je het als mens zijnde beheerst, komt je een heel eind.

5. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

Begrepen worden, gehoord voelen. Geef respect om het te ontvangen! Luister naar de ander om gehoord te worden. Behandel een ander, zoals jij zelf behandeld wilt worden. Ongeacht de verschillen, zijn dit overeenkomende normen en waarden.

Verschillende manieren van netwerkondersteuning:

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

Verschilt per situatie, maar veel voorkomende, wonend bij 1 ouder, op zichzelf wonen, wonen bij allebei de ouders. Netwerk bestaat meestal uit familie en vrienden

2. Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

Vragen te stellen over thuissituatie, hobby's en welke mensen die degene vertrouwt en veel mee omgaat.

3. Is er contact met de omgeving van jongere/client?

Nee. Ik heb geen contact met de omgeving gehad.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan? Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Ik werd ingezet als plusmaatje en ik en mijn student gingen samen op stap, overdag wandelen in Den Haag en Rotterdam. Sociale vaardigheden aanscherpen en ook samen in gesprek over hoe degene zijn/haar sociale netwerk kan uitbreiden door verschillende events te bezoeken: informatieve bijeenkomsten (lezingen) en ook sociale bijeenkomsten: gratis zomercarnaval events!!!

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop teug te vallen?

Ik ging de student ondersteuning bieden hoe degene op zichzelf kan bouwen. Het moment dat iemand zo erg op zoek is aan een netwerk, loopt degene risico bij het omgaan met mensen die niet het beste crew is voor vooruitgang. Dus op het moment dat degene stabiel staat in zijn/haar schoenen, ben ik van mening dat het makkelijker is om op een spirituele level mensen naar je toe te trekken.

3. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

Heel veel vragen stellen. Praat met elkaar en niet als hulpverlener dingen invullen voor de jongeren/
mindmap maken

4. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

~~Betrek de jongeren bij de hulpverleners binnen de instanties en durf de hulpverleners binnen de instantie te vragen hoe zij gelijksoortige situaties hebben opgelost.~~

Of maak een mini plusstudent event: betrek verschillende studenten met dezelfde hulpvraag. Bijv studenten die eenzaam zijn en geen vrienden hebben, zet ze bij elkaar, boom opgelost, instant vrienden! haha

Methodische wijze:

1. Van wat voor soort methodische wijze maakt de professional gebruik in de begeleiding?

Slb'er signaleert dingen met de studenten en verwijst ze door naar de intern-zorgspecialist, vandaar indien nodig worden jongeren doorverwezen naar plusstudent of schoolmaatschappelijk werkster/ instantie buiten school.

2. Sluit deze methodische wijze aan bij de behoeftes van de client(jongeren)? Zo niet, hoe komt het?

Ja/ nee, als de slb'er geen vertrouwensrelatie opbouwt met de mentorklas, voelen de studenten zich niet veilig genoeg om met zijn/haar problemen naar de slb'er te gaan. In overleg met een schoolmaatschappelijk werkster, zijn de slb'er te eerste mensen die problemen moeten signaleren, maar ze missen de menselijke/ empathische vermogen. ~~Ik voel mij niet eens veilig bij sommige slb'ers, laat staan 17-jarige studenten. Slb'ers moeten allemaal een cursus volgen van zichzelf analyseren, bewuster worden van zijn/haar eigen houding en hoe dit bepaalde reactie van de leerlingen kan oproepen. En ook in de training komt naar voren signaleren en observeren, zodat ze problematiek sneller kan signaleren en bespreekbaar kunnen maken met de docenten. Wij als plusstudenten zijn te weinig om alle jongeren te begeleiden, vandaar dat het een samenwerkingsrelatie blijft tussen docenten en de hulpverleners in de scholen.~~

3. Naast het oplossingsgerichte werk, wordt vanuit de organisatie ook systeemgericht gewerkt. Hoe uit "systeemgericht werken" in de begeleiding?

Voor mij was het heel veel trial en error. **ELKE SITUATIE WAS UNIQUE.** Vandaar dat ik in mijn **achterhoofd het systeemgericht werken, maar blijf flexibel.**

4. Indien er geen sprake is van het systeemgerichte methodiek, op wat voor manier kan dit gecombineerd worden met oplossingsgericht werken?

Reshma volgens mij heb ik te vroeg op deze vraag antwoord gegeven, **samengevat empathie toevoegen, kom je ver mee!**

5. Wat heeft de professional/ collega nodig om systeem gericht te kunnen werken? En hoe zal dit in de begeleidingen worden ingezet?

Een handboek waar alle collega's terug op kunnen vallen, maar de vrijheid behouden om hun capaciteiten te laten stralen.

Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan?
Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

- Geen idee

2. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop teug te vallen?

-

3. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

- Er kan meer gebruik gemaakt worden van een ecogram, dit doen we naar mijn mening te weinig

4. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

- Het zou kunnen dat de jongeren dan terugvalt in het oude gedrag. Vaak omdat er met plusstudenten maar eens in de week contact is.

Respondent F:

Specifiekere vragen:

1. Wat betekent deze doelgroep "jongeren met een etnisch achtergrond" voor u?

jongeren met verschillende achtergronden, zoals cultuur, thuis beleving ect.

1. Wat is uw mening over het systeemgericht werken?

mijn mening over systeemgericht werken is dat het een goede manier is om mee te beginnen met een gesprek met een client. Alleen geef ik zelf een draai aan, de manier hoe ik werk is voor een ander geen manier om mee te werken. ik geef altijd mijn eigen draai daaraan zodat, ik gemakkelijker met cliënten kan werken en antwoorden kan krijgen.

Wensen en behoeftes:

1. Wat wordt er vaak aangegeven in de begeleiding door jongeren met betrekking tot wensen en behoeftes van de jongeren?

Tot nu toe waren studenten gekomen met financiële problemen, waarbij ze ondersteuning nodig hadden. Zij wisten niet van waar de schulden vandaan kwamen en hoe ze dat weg kon werken. Zij wilden graag weten hoe dit moest en had daarbij hulp nodig.

2. Hoe worden deze behoeftes vervuld?

Ik zelf luister naar hun hulpvraag en ondersteun hun daarbij mogelijk. Maar ik laat de studenten zoveel mogelijk zelf hun problemen op te lossen zodat zij voor de volgende keren weten wat zij moeten doen.

3. Wat is er nodig om de wensen en behoeftes van de jongeren in vervulling te laten gaan?

Luisteren naar de jongeren en laten zien dat je begrijpt wat hun hulpvraag is.

4. Hoe kan je opmerken wat de jongere precies nodig heeft in de begeleiding?

Door de houding. In de begin durven zij niet veel te spreken (misschien omdat ze zich schamen) maar naarmate de gesprek komt het beetje bij beetje naar voren. Ik probeer zoveel mogelijk te laten zien dat ik hen hoor. Dat doe ik door middel een open houding te hebben en samenvatten wat zij mij vertellen. Dit is mijn manier om te laten zien dat ik begrijp wat ze zeggen.

5. Hoe wordt er naar zijn/haar (multi)problematiek gekeken?

Ik weet niet of er een bepaalde manier is, maar de manier hoe ik er na kijk is om flexibel te

blijven en door blijven te praten zodat ze op hun gemak voelen om vanuit hun zelf gaan praten.

Ondersteuning in (multi) problematieken:

1. Vanuit welk perspectief wordt er gekeken naar de behoeftes betreft ondersteuning?

Vanuit verschillende perspectieven en wat de jongeren aangeven wat zij nodig hebben qua steun.

1. Op welke manier wordt er zo goed mogelijk omtrent zijn/haar (multi)problematiek ondersteuning aangeboden?

1. Wat voor soort (multi) problematieken bent u tegengekomen?

Tot nu toe alleen financiële problematieken.

Verschillende culturele achtergronden:

1. Wat voor afkomst hebben de jongeren die je begeleid?

Vluchtelingen (Eritrees & Syriërs)

1. Merkt u zelf culturele verschillen in de normen en waarden?

Nee, tot nu toe niet.

1. Hoe gaat u om met deze culturele diversiteit?

Openlijk, ik laat zien dat ik ze accepteer hoe ze zijn en dat waarderen ze.

1. Merkt u verschillen tussen jongeren met een etnisch achtergrond en een jongere met een Nederlands cultuur? Zo ja, wat dan?

Nee.

1. Naast verschillen, zijn er ook enige overeenkomsten in de normen en waarden van de jongeren en in die van u?

Ja, de geloof en de manier hoe ze thuis leven.

Verschillende manieren van netwerkondersteuning:

1. Hoe ziet het netwerk van de jongere(n) eruit?

Niet breed. Hun enige netwerken zijn de instanties waarbij ze hulp krijgen indien nodig en van de school.

1. Hoe wordt zijn/haar netwerk in kaart gebracht?

Door hen te ondervragen van waar ze allemaal hulp krijgen en kijken wat ze allemaal in hun dagelijks leven doen.

1. Is er contact met de omgeving van jongere/client?

Dat durf ik niet te zeggen, zo ver was ik niet gekomen.

Toevoeging van verbetering:

1. Wanneer er geen sprake is van sociale contacten of netwerk, hoe wordt hiermee omgegaan?

Welk hulpmiddel wordt er dan ingezet?

Door de sociale kaarten die wij zelf hebben gemaakt en indien door de sturen naar de verschillende instanties.

1. Wat voor verbetering wordt hieraan toegevoegd, indien de jongere geen netwerk heeft om erop terug te vallen?

Zie vraag 1.

1. Wat zou de collega/organisatie kunnen inzetten om het netwerk van de jongere meer in kaart te kunnen brengen?

Door verschillende activiteiten uit te voeren zodat zij in contact komen met de verschillende organisaties en andere mensen van de omgeving.

1. Wat zou de gevolgen voor de jongeren kunnen zijn indien hij/zij alleen de plusstudenten als netwerk hebben en zelf geen terugval heeft op het eigen netwerk?

Dat de studenten weer terugvallen als in vooraf, waarbij ze niet meer weten wat ze moeten doen.

Methodische wijze:

1. Van wat voor soort methodische wijze maakt de professional gebruik in de begeleiding?

Ondersteuning aanbieden indien nodig is.

Wat voor ondersteuning precies?

Oplossingsgerichte ondersteuning

-

1. Sluit deze methodische wijze aan bij de behoeftes van de client(jongeren)? Zo niet, hoe komt het?

Dat durf ik niet te zeggen.

1. Naast het oplossingsgerichte werk, wordt vanuit de organisatie ook systeemgericht gewerkt.

Hoe uit "systeemgericht werken" in de begeleiding?

Om meer diep gang te krijgen in het gesprek en kijken wat er meer speelt dan wat de studenten zeggen.

1. Indien er geen sprake is van het systeemgerichte methodiek, op wat voor manier kan dit gecombineerd worden met oplossingsgericht werken?

Wat ik doe is kijken wat voor mij een manier is om te werken en daarop verder in te gaan.

1. Wat heeft de professional/ collega nodig om systeem gericht te kunnen werken? En hoe zal dit in de begeleidingen worden ingezet?

Meer ondersteuning vanuit de professionals, zodat wij als plus studenten leren om meer systeemgericht te werken.

Respondent jongere:

Jongeren met een etnische achtergrond:

1. Waar hebben jullie behoefte aan in de ondersteuning omtrent jullie problematiek? Hoe een **boeken vergoeding aangevraagd kan worden** voor de studenten indien nodig. **Begrip en vertrouwen** van de begeleider.

1. Wat verwacht je van de professional binnen de begeleiding?

Extra ondersteuning, indien ik het nodig heb met de hulpvragen van de studenten.

1. Heb je zelf (eigen) netwerk om op terug te vallen, behalve de plusstudenten? Zo niet, hoe kan de professional hiervoor zorgen dat je deze toch ontvangt?

Nee, niet echt. Ik heb 1 vriendin maar ik vind haar niet echt aardig, dus ik ga niet met al mijn problemen of gevoelens naar haar. Met mijn ouders kan ik ook niet echt praten, want zij begrijpen er toch nooit iets van.

1. Bij wie kan je nog meer terecht naast plusstudenten omtrent jouw problematiek?

Stichting MOOI en mede studenten.

1. Wat vind je ervan om geen (eigen) netwerk te hebben op wie je terug kan vallen? Hoe zou jij dit in de begeleiding (en) en in de toekomst terug willen zien?

Ik vind het niet leuk dat ik vrij weinig contacten uit mijn omgeving heb en kan deze ook niet behouden door mijn familie. Mijn ouders hebben geen contact meer met de familie, dus ooms, tantes en nichtjes. Alleen gaan wij af en toe naar mijn oma en opa.

Oh wat heftig, mag ik vragen wat de reden hiervan is?

Ja, vroeger ontstonden er vaak ruzies tijdens familie feesten onderling. Dus toen was het contact verwaterd en spreken wij elkaar bijna nooit.

Ah oke, dankjewel voor het delen!

1. Is er sprake van wederzijdse begrip in de begeleidingen? Zo ja, op wat voor momenten?

Ja, hier is er ook begrip van de begeleider en kan zij vaak meeleven in mijn verhalen.

1. Zijn er duidelijke afspraken gemaakt betreft begeleidingen en hoe wordt hiermee omgegaan?

Er zijn niet echt afspraken gemaakt, maar als ik bijvoorbeeld iets anders heb tijdens ons gesprek dan geef ik dit aan. Zij doet dat ook en eigenlijk zijn de afspraken dat er gewoon openlijk verteld kan worden als er iets is tussengekomen. De gemaakte afspraken worden dan bijvoorbeeld opgeschoven.

Oh, dat zijn duidelijke afspraken!

Jazeker. Vind ik zelf ook heel fijn.